

Media: ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ **Page:** 1,42-43 **Published at:** 10-07-2022
Author: **Surface:** 2062.48 cm² **Circulation:** 12000
Subjects:

«Ταξίδι» στην Κάσο του 1965

Στο λεύκωμα των εκδόσεων «Πατάκη» οι φωτογραφίες του Robert A. McCabe συναντούν τα κείμενα του Νικόλα Μαστροπαύλου ξεναγώντας τον αναγνώστη σε μια άλλη εποχή

ΞΕΝΙΑ ΣΤΟΥΚΑ
xstouka@e-typos.com

εκαεννέα ώρες διαρκεί το συντομότερο δρομολόγιο με πλοίο για την Κάσο από τον Πειραιά. Στο τέρμα της άγονης γραμμής, μας ταξιδεύει το νέο λεύκωμα με τίτλο «Γράμμα από την Κάσο, 1965» με φωτογραφίες του **Robert A. McCabe** και κείμενα του συγγραφέα και δημοσιογράφου **Νικόλα Μαστροπαύλου** από τις εκδόσεις «Πατάκη».

«Μη σας μπερδεύει η χρονολογία 1965. Το γράμμα που λαβαίνουμε από την Κάσο δεν είναι μουσειακό κομμάτι, δεν μιλά στη νοσταλγία μας για μια μικρή πατρίδα που αφήσαμε πίσω μας φεύγοντας, αλλά για την Κάσο που βλέπουμε να ακνοσχεδιάζεται στους ορίζοντες του μέλλοντός μας, όπως και η ίδια αρχίζει να αναδύεται στη ματιά μας κάθε φορά που επιστρέφουμε με το καράβι σε αυτήν» λέει στον «Ε.Τ.» της Κυριακής ο Νίκολας Μαστροπαύλος, συγγραφέας, δημοσιογράφος και ιδρυτής του www.eudemonia.gr ο οποίος συνεπιμελείται

το νέο λεύκωμα με την επίσης συντοπίτισσα του, **Μαριλέν Φραγκούλη Κέδρος**. Μια αναγνωστική απόλαυση και συνάμα μια «κιβωτός» μνήμης που κουβαλάει τον «κασιώτικο τρόπο» να βλέπεις τη ζωή! «Ζωντανός, όσο πουθενά αλλού», μας λέει ο κ. Μαστροπαύλος και συμπληρώνει: «Μια πανίσχυρη πρόκληση και πρόσκληση για τους εξερευνητές των αυθεντικών εμπειριών και των τοπίων της ζώσας νησιωτικότητας, που οι Κασιώτες έχουν το ταλέντο να μεταδίδουν και να βάζουν τον επισκέπτη μέσα στο παιχνίδι της ζωής τους».

Διαβάζοντας το λεύκωμα βυθίζεται κανείς σε ένα ταξίδι μνήμης, αφουγκράζεται τους παλμούς της νησιωτικότητας στην άγονη γραμμή του Αρχιπελάγους και έρχεται αντιμέτωπος με μια διαδρομή γεμάτη αναμνήσεις, ντοκουμέντα και αλήθειες. Από εκείνες που συμπυκνώνουν τη φιλοσοφία, τον τρόπο να βλέπει τη ζωή ο σύγχρονος πολίτης του κόσμου και να τον αφήνουν να πάρει ανάσες ζωής, ενώ αναρωτιέται πόση δύναμη έχουν, τελικά, οι φωτογραφίες και οι λέξεις όταν μια δυνατή πένα και μια οξυδερκής ματιά αποφασίζουν να συναντηθούν σε μια κουκκίδα του Αρχιπελάγους! Διακόσια οκτώ ναυτικά μίλια νοτιοανατολικά της Αθήνας φτάνουμε στην Κάσο μέσα από τα φωτογραφικά «κλικ» του σπουδαίου Αμερικανού φωτογράφου. Στις πρώτες σελίδες ο συγγραφέας μάς

συστήνει τα πρόσωπα των φωτογραφιών, τα επίσημα ονόματά τους. Συνταξιδιώτες κι εμείς πλέουμε στα ανοιχτά και εν συνεχεία συναντούμε τους Κασιώτες με τις προσφωνήσεις που χρησιμοποιούσαν στην καθημερινότητά τους. Αμεσότητα, οικειότητα και ανεμελιά μεταγγίζει ο συγγραφέας με τον λόγο του, ό,τι άλλωστε αποπνέουν οι άνθρωποι της Κάσου!

Το πρώτο «κλικ»

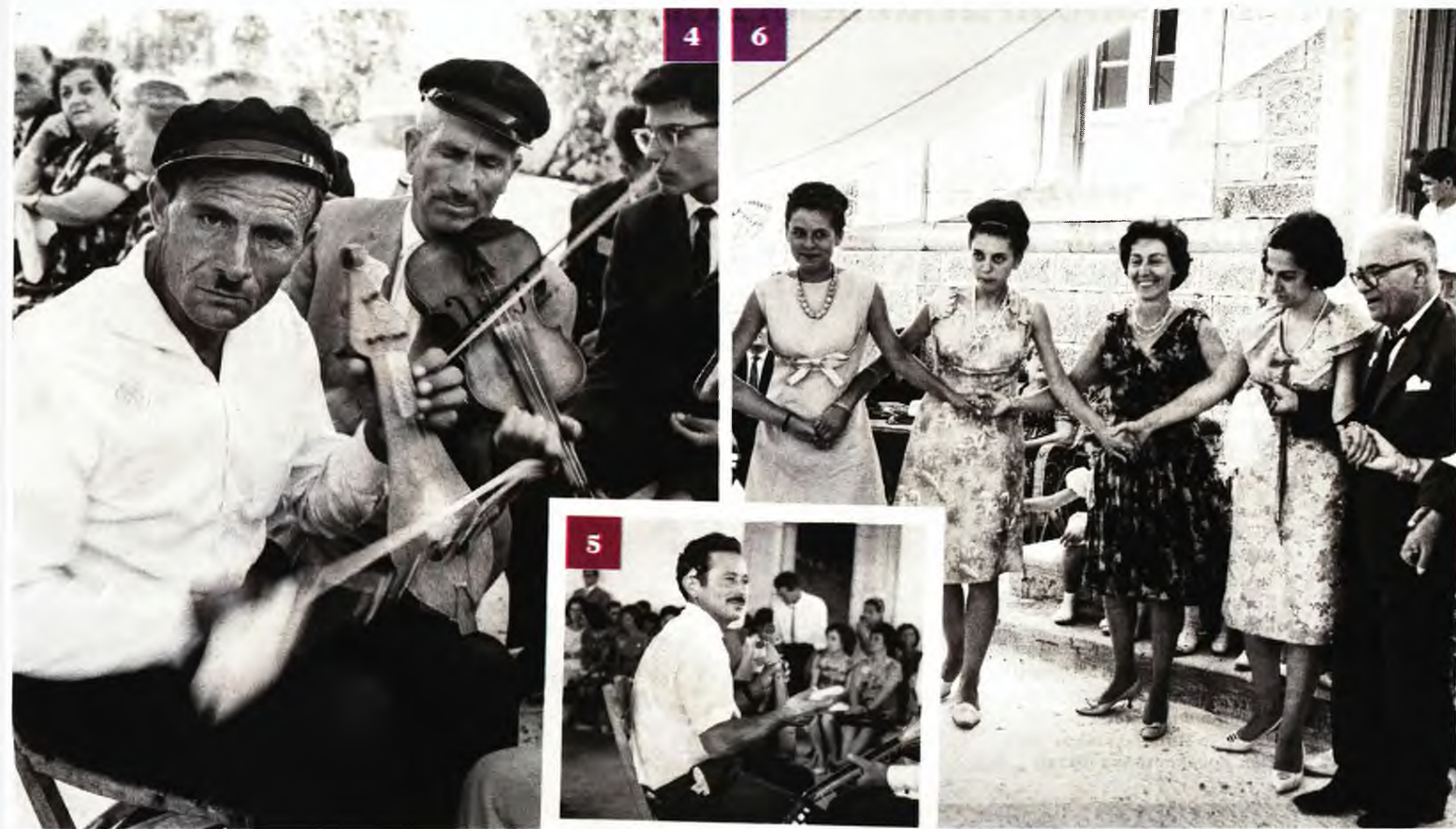
Η πρώτη σκηνή, Ιούλιος του 1954: Η προσέγγιση του Robert A. McCabe στην Κάσο ενώ ταξίδευε από τη Ρόδο στη Σπεία με το θρυλικό πλοίο «Δωδεκάνησος» και η παρθενική φωτογραφία του λιμανιού της Μπούκας.

«Όσο ταίριαζα τις εξαιρετικές φωτογραφίες του Ρόμπερτ Μακέιμπ σε διαδοχικές σκηνές του σεναρίου μιας θερινής ημέρας στην Κάσο και έγραφα τα σχόλια που μου υπαγόρευε η θεματιά ξεχωριστά, ένιωθα ότι τακτοποιώ οικογενειακό άλμπουμ. Κράτησα αυτήν την ατμόσφαιρα οικειότητας προσφωνώντας τους μεγάλους με το όνομα που ήταν γνωστοί στην καθημερινή ζωή του νησιού (με τα παρανόμια τους: ο Βύρης, ο Μπέης, ο Μανάβης, ο Νηλιακάς, ο Μηνάρος, ο Μηναστάκης, η Σαμαρούπενα) και τους μικρούς με τα μικρά τους ονόματα. Ζούμε μια πολύ πυκνή ημέρα στην Κάσο -από την ανατολή του ήλιου πίσω από την Πρίωνα

Info
«ΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΣΟ, 1965»
ΛΕΥΚΩΜΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ | «ΠΑΤΑΚΗ»
ΣΕΛ. | 226
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ |
Robert A. McCabe
ΕΠΙΜΕΛΗΤΡΙΑ |
Μαριλέν Φραγκούλη
Κέδρος
ΚΕΙΜΕΝΟΓΡΑΦΟΣ |
Νικόλας Μαστροπαύλος

μέχρι τη δύση του πίσω από τα Ποντικονήσια στην καθιερωμένη αποχαιρετιστήρια βόλτα στο Κατάρτι- που έχει καράβι, το μεγάλο πανηγύρι του Δεκαπενταύγουστου, εξορμήσεις στον Αϊ-Γιώργη και στο Κάστρο, βόλτες στην Μπούκα και στην Αγία Μαρίνα, και πολλά χαμόγελα καλοδιάθετων ανθρώπων μικρών και μεγάλων», σημειώνει ο κ. Μαστροπαύλος και εξηγεί: «Στα πρόσωπα των ανθρώπων μοιάζει να αντικατοπτρίζεται μια πλούσια κληρονομιά, ένας τρόπος για να δεις τη ζωή, μια ολιστική, παραδοτέα στους επόμενους εμπειρία».

Τα αισθαντικά «κλικ» του Robert McCabe αιχμαλωτίζουν τον «Μπλε Νου», από τον Γλαυκό Νου -ελληνική λέξη που υπάρχει από τον Ομηρο- περιγράφουν τη σχεδόν μαγική ενέργεια να σκέψασαι απέναντι στη θάλασσα, ευρηματικά, τολμηρά και αισιόδοξα! «Η ουσία της ευτυχίας είναι να είσαι ευχαριστημένος και ευγνώμων γι' αυτά που έχεις, τα οποία τόσο πιο πολύ απολαμβάνεις όσο περισσότερο κόπο και προσπάθεια καταβάλλεις για να τα αποκτήσεις. Θα το πω με τα ίδια λόγια που το λέω και στο εισαγωγικό κείμενο του "Τράμματος από την Κάσο, 1965": «Η μεγαλοσύνη αυτών των μικρόκοσμων -που μοιάζουν με θραύσματα της άκρης του φαντασμαγορικού ακρωτηρίου που σκόρπισαν στο Αιγαίο καθώς εισχωρούσε πανηγυρικά στη Μεσόγειο- είναι που η ψυχική και ο νους τους, οι άνθρωποί τους, είναι ευγνώμονες για την απομακρυσμένη, σχεδόν μοναχική, συχνά δύσκολη ζωή τους. Ερμαιο του "Μπλε Νου" τους δοξολογούν τον βράχο, που βρέθηκε Θεία Πρόνοια καταμεσής του πελάγους για να έχουν πού να πατήσουν σταθερά και να χτίσουν τις εκκλησιές, τα σπίτια, τις στέρνες και τα αλώνια τους, και το λίγο χώμα που μόλις καλύπτει τον βράχο τους, αλλά, κυρίως, την απέραντη θάλασσα, που τους πάει μέχρι τις άκρες του κόσμου. Με άλλα λόγια, λατρεύουν

τη μικρή, δύσκολη, πατρίδα τους, κι αυτή η αισιόδοξη αγάπη είναι μεταδοτική, μέρος της μύησης του νεοφερμένου στα μυστήρια και τα θαύματα της νησιωτικότητας στο τέρμα της άγονης γραμμής».

Τα χρόνια της αθωότητας

Όπως, μάλιστα, γράφει στον πρόλογό του ο κ. Μαστροπαύλος: «Παράξενο, ο Robert McCabe μάς θυμίζει με τις φωτογραφίες του μια Κάσο, που, όσο κι αν την έχουμε αφήσει πίσω μας χαμένη στην αχλή του παρελθόντος μας τόσο πιο ζωντανή φαντάζει μπροστά μας στις γραμμές των οριζώντων του μέλλοντός μας» και συνεχίζει: «Μαγικό, αλλά εκείνα τα δύσκολα χρόνια

της αθωότητας, μέσα της δεκαετίας του 1960, στερέωσαν τον χαρακτήρα μιας αυτόνομης, σφιχτοδεμένης, κοινότητας, που ζει με το ίδιο πάθος, μεράκι, ήθος, ιδεολογία, αυθεντικότητα, επιδεξιότητα και τις δύο όψεις της νησιωτικότητας. Περίκλειστη στα στέμματα (στέμματα είναι οι κατάλληλοι βράχοι που επιλέγουν με γνώση οι ψαράδες για να ποντίσουν το αγκίστρι τους σε πολλά υποσχόμενα για καλή ψαριά νερά) της ζωής που ταξιδεύουν στις κορφές των κυμάτων στην ανατολική άκρη του Αιγαίου και ορθάνοιχτη στις προκλήσεις των οριζώντων, αρμενίζοντας μέσα στην ελευθερία των θαλασσών, καβάλα στα σκαριά που έφταναν μέχρι τις άκρες των ωκεανών της Γης». ■

- 1. Στη μεγάλη αυλή της Πέρα Παναγιάς. Με μια μοναδική αφηγηματική ικανότητα ο Ν. Μαστροπαύλος περιγράφει την ιεροτελεστία του χορού της κασιώτικης παράδοσης και κληρονομιάς.
- 2. Η Βιβή, η Ειρήνη, η Μαίρη και η Φωτεινή συμμετέχουν στο πανηγύρι.
- 3. Τα παιδιά, η επόμενη γενιά, μουούνται στα «ιερά και όσια» της κοινότητας.
- 4. Ο Σάββας Παροελής ήταν η πηλεγμένη με σίχους συνείδηση της Κάσου, όπου κι αν βρισκόταν, όπου κι αν στεκόταν... «Τ' όσπρα δε βοασπούουνε, μα η μέρα τα σκεπάζει. Ποιος έχει πόνο στην καρδιά και δεν αναστενάζει».
- 5. Ο Γιώργης του Σκαζή από την Ολυμπο της Κερνάθου στο πανηγύρι της Πέρα Παναγιάς.
- 6. Ο Ζερβός χορός με τα σταυρωτά χέρια ξυπνάει μνήμες...
- 7. Αύγουστος 1965. Η Κάσος καλωσορίζει εγκάρδια τον επισκέπτη που αφήφισε τα βάρσανα του μεγάλου ταξιδιού. «Το μόνο σίγουρο είναι ότι η αγάπη των Κασιωτών για τη μικρή πατρίδα τους είναι συναρπαστικά μεταδοτική», γράφει ο Ν. Μαστροπαύλος και δίνει το σήμα για την επιστροφή μας ξανά και ξανά στην Κάσο!